

Panium – Nomer Enem

Tenger-Tenger Pratandha Kenabian ing Daniel 11: Rubuhe USSR,
Undhang-Undhang Minggu, lan Munggahé Roma Modern

Jeff Pippenger

2025-03-09

Kanthi ambruké USSR ing taun 1989, ayat patang puluh saka Daniel sewelas kasembadan. Ayat patang puluh siji iku angger-angger Minggu ing Amerika Serikat, kaya dene ayat nembelas. Wiwit taun 1989 nganti tekan angger-angger Minggu ing Amerika Serikat, ayat patang puluh iku tanpa isi. Ambruké USSR ing taun 1989 uga wis diidentifikasi ana ing ayat sepuluh saka Daniel sewelas, kang wiwitané kasembadan déning Antiochus Magnus.

Antiochus III Magnus, “raja ing sisih lor” Seleukia, mrentah wiwit taun 223–187 SM lan ngupaya ngrebut bali wilayah-wilayah sing wis kasirnakaké déning para Ptolemaios (“raja ing sisih kidul”) sawisé Perang Siria Katelu (246–241 SM). Kampanyéné ing Perang Siria Kaping Papat (219–217 SM) dimaksudaké kanggo ngrebut bali Coele-Syria, Fenisia, lan Palestina. Ing taun 219 SM Antiochus lumaku menyang kidul, ngrebut Seleucia-in-Pieria, Tirus, lan Ptolemais (Akko), sarta ngrebut bali benteng-benteng pesisir. Ing taun 218 SM dhèwèké maju luwih adoh manèh, ngrebut Philadelphia (Amman) lan terus meksa tumuju tapel wates Mesir, kanthi ancas ngrebut bali tanah-tanah Seleukia sing wus kasirnakaké nganti tekan Gaza. Antiochus mandhegaké pamedharé ing taun 218 SM, ngukuhaké kauntungan-kauntungané lan nyawisaké sawijining dorongan pungkasan sing nemtokaké. Ptolemaios IV Philopator, raja Ptolemaios, nglumpukaké bala perang kanggo ngadhepi dhèwèké, dikuataké déning pasukan Mesir. Ayat sepuluh saka Daniel bab sewelas ngandharaké gerakané Antiochus iki, kanthi mangkono ngramalaké luwih dhisik ambruké USSR ing taun 1989, lan dados pralambang tumrap ayat patang puluh.

Nanging para putrané bakal kasurung, lan bakal nglumpukaké sapasukan gedhé kang akèh banget; lan satunggal mesthi bakal teka, lan mbeblubet, lan nrajang ngliwati; banjur dhèwèké bakal bali, lan kasurung manèh, tekan ing bètèngé. Daniel 11:10.

Nalika ratu saka lor ing ayat patang puluh “mbludag lan ngliwati,” prakara iku selaras karo ratu saka lor ing ayat sepuluh sing “mbludag lan ngliwati.” Ing loro-loroné ayat iku tembung Ibrani sing padha persis, sing mung dijarwakaké rada béda. Iku ungkapan sing padha kaya kang kapanggih ing Yesaya 8:8.

Lan dhèwèké bakal nyabrang tanah Yehuda; dhèwèké bakal nglimpah lan ngluwihi wates, nganti tumeka ing gulu; lan bentangan swiwiné bakal ngebaki sajembaring tanahmu, he Immanuel. Yesaya 8:8.

Saben saka telung ayat mau ngenali sawijining ratu kidul sing dikalahaké déning sawijining ratu lor. Antiokhus, ratu lor, ngungkuli Ptolemaios, ratu kidul, kaya déné Sanherib ngungkuli Yehuda, ratu kidul, lan kaya déné ratu lor ing ayat patang puluh nyapu sirna

USSR ing taun 1989. Telung ayat bebarengan karo telung panggeneping sajarah saka ayat-ayat mau, ngenali “wektu wekasan” ing taun 1989. Mulané, ayat sepuluh iku taun 1989 lan ayat nembelas iku hukum Minggu ing Amérika Sarékat, kaya déné ayat patang puluh siji.

Ayat sewelas ngantos gangsal welas punika satunggaling runtutan Kitab Suci, ingkang ugi kagungan kasembadan sajarah ingkang nandhesaken tetenger-tetenger dalam kenabian tartamtu wonten ing sajarah kasamaran ayat patang puluh. Sadèrèngipun undhang-undhang Minggu ing Amérika Sarékat, nanging sasampunipun taun 1989, peperangan Raphia lan akibat-akibatipun kaandharaken wonten ing ayat sewelas lan rolas, déné peperangan Panium kaandharaken wonten ing ayat tigang welas ngantos gangsal welas.

Hukum Minggu iku wektu kang wus katemtokake; awit ana ing kono tatu matèni tumrap kapapaan iku waras, lan paus bali menyang dhamparing bumi. Panguwasa mau dilambangaké déning pangujenggané kapapaan ing taun 538, lan déning pangujenggané Roma kapir nalika perang Actium. Sawisé kanthi profètis Roma kapir dijumenengaké ing dhampar, Roma kapir mrentah kanthi paling luhur sajroning 360 taun. Sawisé kapapaan dijumenengaké ing dhampar ing taun 538, dhèwèké mrentah kanthi paling luhur sajroning sèwu rong atus sawidak taun. Sawisé tatu matèni iku waras nalika hukum Minggu, kapapaan bakal mrentah kanthi paling luhur sajroning 42 sasi simbolis.

Lan aku weruh salah siji saka endhas-endhasé kaya-kaya kataton nganti pati; lan tatone kang nyebabaké pati iku waras manèh; lan sakèhé donya padha gumun ngetutaké kéwan buas iku. Lan wong-wong padha nyembah naga kang maringi kuwasa marang kéwan buas iku; lan padha nyembah kéwan buas iku, sarta ngucap, Sapa sing padha karo kéwan buas iki? sapa sing bisa perang nglawan dhèwèké? Lan diparingi marang dhèwèké cangkem kang ngucap prakara-prakara gedhé lan pitenah-pitenah; lan kuwasa diparingaké marang dhèwèké supaya terus tumindak patang puluh loro sasi. Wahyu 13:3–5.

Ayat 27 nyariosaken “loro-lorone” para ratu punika:

Lan atiné raja loro iku bakal kebak niat ala, lan wong loro iku bakal ngucap goroh ana ing satunggaling méja; nanging iku ora bakal kasil, amarga wekasané isih bakal tumeka ing wektu kang wus katetepaké. Daniel 11:27.

Rong ratu ing ayat kaping pitulikur iku yaiku para ratu kang kasebut ing rong ayat sadurungé, kang sawisé iku banjur perang ana ing paprangan Actium.

Lan dhèwèké bakal nggerakaké kakuwatané lan wanié nglawan ratu ing sisih kidul kalawan wadyabala gedhé; lan ratu ing sisih kidul bakal kagugah kanggo perang kalawan wadyabala sing banget gedhé lan rosa; nanging dhèwèké ora bakal bisa ngadeg, awit bakal ana sing ngrancang akal ala marang dhèwèké. Malah, wong-wong sing mangan saka pérangan panganané bakal numpes dhèwèké, lan wadyabalané bakal mbrebeg; lan akèh wong bakal rubuh katumpes. Daniel 11:25, 26.

Mulané ayat kaping pitulur nimbulaké sawijiné anomali kang kudu dimangertèni dhisik sadurungé kita nerusaké. Ing ayat kaping patlikur, “wektu” iku makili sawijining mangsa 360 taun kang diwiwiti ing perang Actium lan dipungkasi ing wektu kang wis katetepaké, yaiku ing taun 330.

Ratu ing sisih kidul sajrone paprangan iku Cleopatra, kang ana ing prajanjèn aliansi karo Marc Antony. Octavius iku ratu ing sisih lor, kang bakal ngalahaké wong loro mau. Ing mangsa kang wus katetepaké (31 SM), ratu loro kang sadurungé tau lenggah bebarengan ing sawiji méja lan padha celathu goroh siji marang sijiné, bakal padha adhep-adhepan ing paprangan ing Actium.

Loro raja ing méja iku selaras karo sajarah paprangan ing Panium (ayat 13 nganti 15), ing ngendi ana sawijining aliansi antara Antiochus Magnus lan Phillip saka Macedon. Aliansi sajarah iku cocog karo aliansi simbolis kang kaawakili ana ing jeneng Panium ing jaman Kristus—Caesarea Philippi. Aliansi iku uga kaawakili ing ayat patang puluh nalika USSR kasapu sirna ing taun 1989 lumantar sawijining aliansi antara Reagan lan Paus Yohanes Paulus II. Loro raja iku padha ngucap goroh siji marang sijiné sadurungé 31 SM, kang selaras karo hukum Minggu ing Amérika Sarékat, lan mulané goroh-gorohé iku dumadi sadurungé ayat nembelas, sajrone sajarah kang kaawakili déning ayat 13 nganti 15, kang kasembadani ana ing paprangan Panium pitulas taun sawisé paprangan Raphia, lan satus telung puluh pitu taun sadurungé Pompey nelukaké Yerusalem minangka kasampurnaning ayat nembelas.

Ing ayat kaping wolulur, Octavius, sing menang nglawan Cleopatra (raja sisih kidul) lan Marc Antony, “bali menyang negarane kanthi bandha kang gedhé; lan atiné bakal nglawan prajanjian suci; lan dhèwèké bakal nindakaké tumindak-tumindak kang pinunjul, banjur bali menyang negarane dhéwé.” Uriah Smith netepaké loro kamenangan iki minangka Actium ing taun 31 SM lan karusakané Yerusalem ing taun 70 M. Mulané, ayat kaping wolulur ngenali sawijining sajarah kang diwiwiti saka peperangan Actium, yaiku wiwitaning 360 taun, lan karusakané Yerusalem ing taun 70 M.

Banjur dhèwèké bakal bali menyang nagarané kanthi kasugihan kang akèh; lan atiné bakal nentang prajanjian suci; lan dhèwèké bakal nindakaké prakara-prakara kang pinunjul, banjur bali menyang nagarané dhéwé. Daniel 11:28.

Ukara pungkasan ing ayat kaping patlikur (malah nganti sawatara mangsa) lan sabanjuré nggambarake sawijining garis sajarah kang diwiwiti ing taun 31 SM lan dipungkasi ing ukara pungkasan ayat kaping telung puluh siji (bakal masang kanisthan kang ndadèkaké karusakan), kang kawujud ing taun 538. Garis iku diwiwiti kanthi perang Actium, kang nandhani wiwitaning Roma kapir mrentah kanthi kadhaulatan kang paling dhuwur sajrone telung atus suwidak taun. Garis iku dipungkasi ing taun 538 nalika Roma kapausan wiwit mrentah kanthi kadhaulatan kang paling dhuwur sajrone sèwu rong atus suwidak taun. Ing sajroning ayat-ayat mau lan sajarah kang nglantarake kawujudan ayat-ayat kasebut, wektu kang wus katetepake ing taun 330 nggambarake sawijining pamisahan ing sajarah Roma kapir minangka karajan kaping papat ing ramalan Kitab Suci. Sawisé mangsa wiwitan

mrentah kanthi kadhaulatan kang paling dhuwur sajrone telung atus suwidak taun, banjur ana rong atus wolung taun karuntuhaning kakaisaran sadurunge kapausan njupuk dhampar ing ayat kaping telung puluh siji, ing taun 538. Ing runtutan wolung ayat kasebut, mung ayat kaping rong puluh pitu kang nandhani sawijining kawujudan sajarah kang dumadi sadurunge perang Actium ing taun 31 SM.

Ayat kaping rong puluh pitu nandhesake ana sawijining patemon antarane loro ratu sadurungé “wektu kang wis katetepaké,” lan ayat kaping rong puluh sanga nandhesake sawijining “wektu kang wis katetepaké.” “Wektu kang wis katetepaké” ing ayat kaping rong puluh pitu iku wiwitané mangsa telung atus sewidak taun, lan “wektu kang wis katetepaké” ing ayat kaping rong puluh sanga iku pungkasané mangsa telung atus sewidak taun. Wiwitan lan pungkasan iku makili sawijining “wektu kang wis katetepaké.”

Pangwasaing Roma kapir wiwit dipangwaosaké nalika bangsa iku ngrebut alangan géografis kang katelu, kaya kang dipralambangaké ing Daniel 8:9.

Lan saka salah sijiné metu sungu cilik, kang saya dadi gedhé banget, tumuju ing sisih kidul, lan tumuju ing sisih wétan, sarta tumuju ing tanah kang endah. Daniel 8:9.

Pangwènèhan kakuwatan iku diwiwiti nalika perang Actium, lan panaklukan salajengipun marang ratu ing sisih kidul (Mesir) ing ayat sanga bab wolu.

Pungkasaning pamaréntahan Roma kapir minangka karajan kaping papat ing ramalan Kitab Suci rampung ing taun 538 nalika Roma kapapal ngungkuli alangan géografis kateluné. Sakabèhé mangsa limang atus sewidak wolu taun wiwit saka peperangan Actium nganti taun 538 diwiwiti nalika Roma kapir ngalahaké alangan kateluné lan dadi karajan kaping papat ing ramalan Kitab Suci, lan pungkasané nalika Roma kapapal ngalahaké alangan géografis kateluné.

Minangka karajan kaping papat ing ramalan Kitab Suci, sajarah sing digambarake iku mratelakake rong mangsa wektu: kang kapisan nalika Roma ngluhurake awake dhewe, banjur diterusake déning sawijining mangsa sing nggambarake ambruké Roma. Wiwitaning mangsa kapisan saka pangluhuran iku uga dadi wiwitaning kabèh mangsa nalika Roma kapir mrentah minangka karajan kaping papat ing ramalan Kitab Suci. Mangsa kapisan saka pangluhurané Roma diwiwiti lan dipungkasi déning wektu sing wis katetepake, lan uga diwiwiti kanthi manunggaling karajan lor lan karajan kidul. Mangsa iku dipungkasi kanthi pamérangan dadi karajan wétan lan karajan kulon. Diwiwiti lan dipungkasi déning wektu sing wis katetepake, sarta wiwitan lan pungkasane nggambarake papat pamérangan karajané Aleksander.

Loro wektu kang wus katetepaké ing ayat kaping rong puluh pitu lan kaping rong puluh sanga iku nggambaraké sawijining tenger wiwitan lan pungkasan kang nerangaké mangsa nalika Roma mrentah kanthi kakuwasan kang paling luhur. Nalika angger-angger Minggu ditetepaké ing Amérika Sarékat minangka panggenapaning ayat kaping patang puluh siji lan ayat kaping nembelas saka Daniel sewelas, mula diwiwiti mangsa patang puluh loro sasi

simbolis tumrap Roma modhèrn supaya mrentah kanthi kakuwasan kang paling luhur. Wektu kang katetepaké kapisan ing ayat kaping rong puluh pitu iku yaiku angger-angger Minggu ing Amérika Sarékat, lan wektu kang katetepaké kapindho nggambaraké wektu nalika bangsa pungkasan ing bumi ngetutaké tuladha Amérika Sarékat lan ngetrapaké angger-angger Minggu kang pungkasan, lan kanthi mangkono netepaké paksaning jagad kabèh tumrap sabat brahala.

Kaloro pratandha dalam kenabian mau yaiku undhang-undhang Minggu ing Amérika Sarékat tumuju marang penegakan undhang-undhang Minggu saindenging jagad, lan kaloro undhang-undhang Minggu mau iku kaloro wektu kang wis katetepaké ing ayat rong puluh pitu lan rong puluh sanga. Wektu kang wis katetepaké kapisan ing ayat rong puluh pitu uga dipralambangaké déning undhang-undhang Minggu Konstantinus ing taun 321, lan undhang-undhang Minggu kapausan ing Konsili Orléans taun 538 nglambangaké undhang-undhang Minggu saindenging jagad.

Ing sajroning konteks ayat telulas nganti limalas, perang Panium iku minangka sajarah sing ndhisiki undhang-undhang Minggu ing ayat nembelas. Ing sajroning sajarah iku, kapenuhaning pasrawungan antarané raja loro sing padha goroh siji marang sijiné kelakon. Ayat telulas nganti limalas iku kalebu pérangan saka sajarah sing dipralambangaké ing ayat sepuluh nganti nembelas. Ayat-ayat iku netepaké Perang Siria kaping papat ing ayat sepuluh, perang Raphia ing ayat sewelas, lan akibat sawisé perang iku ing ayat rolas. Ayat telulas nganti limalas nggambarake sajarah taun 200 SM nalika perang Panium kelakon, lan nalika Roma kafir, sing dipralambangaké minangka para begal umatmu, mlebu ing narasi kenabian.

Daniel pasal sewelas ayat patang puluh ngenali ambruké USSR ing taun 1989, lan ayat nembelas ngenali undhang-undhang Minggu ing Amerika Sarékat. Patemon antarané rong raja sing padha ngucap goroh siji marang sijiné sadurungé wektu sing wis katetepaké, yaiku perang Actium, dumadi ana ing sajroning sajarah ayat patang puluh sing ndhèrèk sawisé wekdal pungkasan ing taun 1989 lan pungkasané tekan marang undhang-undhang Minggu ing Amerika Sarékat. Ayat rong puluh pitu iku sawijining tenger dalam ing sajarah sing kasamaran saka ayat patang puluh, dumadi sawisé 1989, nanging sadurungé undhang-undhang Minggu. “Patemon” ing ayat rong puluh pitu iku sawijining tenger dalam sadurungé panguwasa Roma diparingi kakuwatan nalika undhang-undhang Minggu. Ana sawetara tenger dalam sing nuntun marang diparingaké kakuwatan marang kapausan ing taun 538, lan tenger-tenger dalam iki uga dumadi sadurungé wektu sing wis katetepaké. Salah siji saka tenger dalam nabi iku yaiku dekret Justinianus ing taun 533, sing ngleksanani panggenané ayat telung puluh bab anané “pangertèn bebarengan karo wong-wong sing nilar prejanjian.”

Tenger panandha liyane kang nuntun marang wektu kang wus katetepaké ing sajarah Roma kafir iku yaiku taun 330, nalika Roma kafir ngasoraké lan ing wektu kang padha maringaké “dhampar” marang kakuwatan kapausan. Ing taun 496 Clovis maringaké “kakuwatané” marang kapausan. Minangka panggeneping Daniel pitu, Roma kafir nyingkiraké “telung

sungu” kanggo kapausan, kang pungkasan yaiku disingkiraké wong Ostrogoth saka kutha Roma ing taun 538. Ing taun 508 agama paganisme disisihaké minangka agama resmi kang sah ing karajan lan diganti karo Katulik. Taun 538 nglambangaké undhang-undhang Minggu ing ayat patang puluh siji, lan taun 496 nglambangaké taun 1989 nalika Reagan, kaya déné Clovis, ngaturaké kakuwatané marang paus ing Roma. Taun 330 nandhani undhang-undhang Minggu, awit ana ing kono kapausan bali menyang dhampar panguwasa.

Bab punika nedahaken bilih 538 lan 330 kalihipun makili wekdal ingkang sampun katetepaken, inggih punika ayat nembelas lan patang puluh satunggal. 496 makili taun 1989 ingkang netepi ayat sepuluh lan ayat patang puluh wonten ing Daniel sewelas lan Yesaya 8:8. 508 nedahaken wekdal nalika agamiing karajan kasisihaké kanggé Katolik. Wiwit saking Clovis ing taun 496 dumugi 508, wonten gambaran panyingkiran lan panggentosan sethithik-sethithik tumrap agami legaling karajan. Ing sajarah ingkang wiwit taun 330, wonten gambaran rubuhipun Rum Kulon kanthi sethithik-sethithik lumantar sekawan kalasangka kapisan, mila nedahaken karusakan sethithik-sethithik ingkang kawiwitan nalika hukum Minggu wonten ing Amérika Sarékat.

Rubuhing Roma kapir kanthi progresif sawisé undhang-undhang Minggu Konstantinus ing taun 321 nggambarake rubuhing Amérika Sarékat minangka karajan kaping nem ing ramalan Kitab Suci sing tekan ing undhang-undhang Minggu. Banjur paukumaning papat slomprèt katibakaké marang Amérika Sarékat kaya sing wis diidentifikasi déning Sister White nalika piyambakipun nyarios bilih “murtading bangsa bakal katut déning karusakaning bangsa.” Yehezkiel nambah paseksi babagan paukuman kaping papat.

Pangandikané Pangéran tumuli rawuh manèh marang aku, mangkéné, Hé anaking manungsa, manakala sawijining nagara gawé dosa marang Aku srana nerak kalawan abot, mula Aku bakal ngelungaké astaningSun marang nagara iku, lan bakal medhot panyokonging roti ana ing kono, sarta ngutus pailan marang nagara iku, lan ngilangaké manungsa lan kéwan saka ing kono: Sanadyan ana wong telu iki ana ing kono, yaiku Nuh, Daniel, lan Ayub, wong-wong mau mung bakal ngluwari nyawané dhéwé srana kabenerané, mangkono pangandikané Pangéran Allah. Manawa Aku ndadèkaké kéwan galak lumaku ngliwati nagara iku, lan kéwan-kéwan iku ngrusak nagara iku, temah dadi sepi tanpa wong kang bisa liwat marga saka kéwan-kéwan mau: sanadyan wong telu iki ana ing kono, demi kauripaningsun, mangkono pangandikané Pangéran Allah, wong-wong mau ora bakal ngluwari anak-anaké lanang utawa wadon; mung wong-wong mau dhéwé kang bakal kapitulungan slamet, nanging nagara iku bakal dadi sepi. Utawa manawa Aku nekakaké pedhang marang nagara iku, lan ngandika, Hé pedhang, lumakua ngliwati nagara iku; nganti Aku ngilangaké manungsa lan kéwan saka ing kono: sanadyan wong telu iki ana ing kono, demi kauripaningsun, mangkono pangandikané Pangéran Allah, wong-wong mau ora bakal ngluwari anak-anaké lanang utawa wadon, nanging mung wong-wong mau dhéwé kang bakal kapitulungan slamet. Utawa manawa Aku ngutus pageblug menyang nagara iku, lan ngesokaké bebenduningSun marang nagara iku ana ing getih, kanggo ngilangaké manungsa lan kéwan saka ing kono: sanadyan Nuh, Daniel, lan Ayub ana ing kono, demi kauripaningsun, mangkono

pangandikané Pangéran Allah, wong-wong mau ora bakal ngluwari anak lanang utawa anak wadon; wong-wong mau mung bakal ngluwari nyawané dhéwé srana kabenerané. Awit kaya mangkéné pangandikané Pangéran Allah: Kapriye manèh manawa Aku ngutus papat paukumaningsun kang abot marang Yérusalèm, yaiku pedhang, lan pailan, lan kéwan galak, lan pageblug, kanggo ngilangaké manungsa lan kéwan saka ing kono? Nanging lah, ana sésa wong kang bakal kari ana ing kono, kang bakal digawa metu, yaiku anak-anak lanang lan wadon; lah, wong-wong mau bakal metu marani kowé, lan kowé bakal weruh lakuné lan panggawéné; lan kowé bakal kaénakaké atimu bab piala kang wus Daktibakaké marang Yérusalèm, yaiku bab samubarang kang wus Daktibakaké marang kutha iku. Lan wong-wong mau bakal nglipur kowé, manawa kowé weruh lakuné lan panggawéné; lan kowé bakal ngerti yèn samubarang kang Daklakoni ana ing kutha iku ora tanpa sebab, mangkono pangandikané Pangéran Allah. Yéheskiel 14:12–23.

Kita badhé nerusaké pamriksan-pamriksan punika wonten ing artikel salajengipun.